

Geen West-Vlamingen in Belgische top-10

De Belgische koffiebranders

Jan Bart Van In, hoofdredacteur (research: Maxim Buysse, bachelor marketing)

In België zijn anno 2018 nog een 70-tal koffiebranderijen actief. Slechts zes van deze bedrijven tellen 30 of meer werknemers. Het gros van de bedrijven in de sector opereert op kleine schaal. Geen enkele West-Vlaamse speler haalt de nationale top-10.

Het is niet evident om accurate, recente economische gegevens en cijfers te vinden over de sector van Belgische koffieverwerkers. Geen enkele universiteit, ook de Vlerick Business School niet, pakte in de jongste 10 jaar uit met studies over dit nochtans zeer visibele consumentenproduct. Bij het Verbond van Koffiebranders, de beroepsorganisatie van de sector, is de informatie eveneens erg schaars. Er zijn momenteel een 70-tal koffiebranderijen in ons land actief. Dit aantal daalde gestaag tussen 1985 (toen nog een 100-tal) en 2010. Daarna zien we een kleine opwaartse knik, als gevolg van een aantal nieuwe, zeer kleinschalige lokale initiatieven, vaak gelinkt aan een horecazaak.

In **tabel 1** zetten we de 10 grootste actoren op een rij, op basis van het criterium 'tewerkstelling'. Wereldspeler **Jacobs Douwe Egberts**

komt daarin niet langer voor. De multinational, die voorheen vele Belgische bedrijven en sterke merken als **Jacqmotte**, **Roode Pelikaan** en **Zwarte kat** afroemde, sloot in de lente van 2017 namelijk zijn productiecentrum in Grimbergen. Daar werden ook Senseopads gemaakt. Circa 270 medewerkers verloren hun baan. Jacobs Douwe Egberts is nog altijd marktleider in ons land, met een marktaandeel van circa 38%. Maar die dominante positie kalft af.

Bij de 10 grootste Belgische branders valt op dat maar 6 bedrijven een omzet van minstens 25 miljoen euro halen en 30 of meer werknemers tellen. De provincie Antwerpen is het epicentrum van de Belgische koffieproductie, met zes van de tien grootste actoren. In onze tabel duikt geen enkele West-Vlaamse branderij op. De koffiebranche in de kustprovincie is dan ook heel **kleinschalig**.

Maar dat geldt voor heel België en dus voor het gros van de sector: 60 van de 70 branderijen steunen op minder dan 15 werknemers.

Johan Vermeersch, oud-zaakvoerder van Koffie Kàn uit Wenduine, was van 1998 tot en met 2005 **voorzitter van het Verbond van Koffiebranders**. Welke waren de belangrijkste verschuivingen en evoluties in de sector?

Johan Vermeersch: "De **verjonging** van het koffiegebruikerspubliek is nu een feit omdat de consumptie buitenshuis gestegen is, door de opkomst van onder meer Starbucks, Illy, Nespresso en specialty coffeeshops. Een tweede veranderingsgolf kwam er door de introductie van Senseo door Douwe Egberts. Daardoor werd de grootverpakkingenkoffie met halve- en kwartkilopakjes geleidelijk verdrongen door koffiepaden, -pods en -cups. Na het Verdrag van Maastricht startte de Europese interne markt. De Europese regelgeving in verband met voedselveiligheid was zo complex, dat het voor de kleine koffiebranderij bijna onmogelijk was er volledig aan te voldoen. Daarom stelde het Verbond van Koffiebranders in samenwerking met de Belgische overheid een voedselgids samen. Daarin werden haalbare normen voorgesteld, waaraan ook kleine koffiebranderijen konden voldoen op het vlak van HACCP en traceerbaarheid. Dit heeft talloze kleine koffiebranderijen gered van overdreven en nutteloze investeringen en administratie."

Tabel 1: Koffiebranderijen in België, top 10 volgens tewerkstelling

	Naam	Plaats	Provincie	TEW	Omzet of brutomarge	Wie
1	KOFFIE F. ROMBOUTS	AARTSELAAR	Antwerpen	196	151.858.000	familie Rombouts
2	BEYERS KOFFIE	BREENDONK	Antwerpen	129	73.049.934	Mykofi
3	SAS KOFFIE	BEERSE	Antwerpen	100	50.017.460	familie Sas
4	CAFE LIEGEOIS	HERVE	Luik	61	35.143.026	familie Liégeois
5	MIKO KOFFIE	TURNHOUT	Antwerpen	47	34.797.112	familie Michiels (beursgenoteerd)
6	JAVA	ROTSSELAAR	Vlaams-Brabant	29	2.313.542	familie Claes
7	GRAINDOR - COLRUYT GROUP*	GHISENGHIEN	Henegouwen	26	?	Colruyt
8	MOKAFINA	WIJNEGEM	Antwerpen	19	1.287.800	familie Loots
9	COFFEEROOTS	ANTWERPEN	Antwerpen	17	1.817.435	Chantal Hoorens
10	KOFFIEBRANDERIJ ROM	BOORTMEERBEEK	Vlaams-Brabant	14	1.013.290	familie Paeps

* De koffiebranderij van Colruyt heeft geen aparte vennootschapsstructuur en publiceert dus geen financiële cijfers
Bron: jaarrekeningen 2016/2017